

KONSPEKT LEKCJI RELIGII DLA MŁODZIEŻY NAWIĄZUJĄCY
DO DOKUMENTU FABULARYZOWANEGO

BŁOGOSŁAWIONA WINA

NAJZUCHWALSZA KRADZIEŻ W HISTORII WATYKANU

CELE KATECHETYCZNE

Wymagania ogólne

- pogłębienie znajomości dziejów cudownego obrazu Matki Bożej Kodeńskiej i wybranych wydarzeń z życia Mikołaja Sapiehy;
- doskonalenie umiejętności oceny postępowania ludzkiego i dokonywania wyborów zgodnych z chrześcijańską moralnością;

TREŚCI NAUCZANIA

Wymagania szczegółowe

Uczeń:

- na podstawie dotychczasowej wiedzy i dostępnych źródeł opowiada o życiu Mikołaja Sapiehy;
- po lekcji prawidłowo rozpoznaje obraz Matki Bożej Kodeńskiej i omawia jego historię;
- odnosząc się do filmu „Błogosławiona wina” interpretuje tytuł i podaje przykładowe sytuacje z życia, historii lub literatury, w których przewinienie człowieka w konsekwencji doprowadziło do dobrych owoców;
- przedstawia opracowane podczas pracy na lekcji alternatywne sposoby działania w sytuacjach, w których człowiek jest na granicy prawa i zamierza przekroczyć je kierując się dobrymi intencjami;

METODY I ŚRODKI

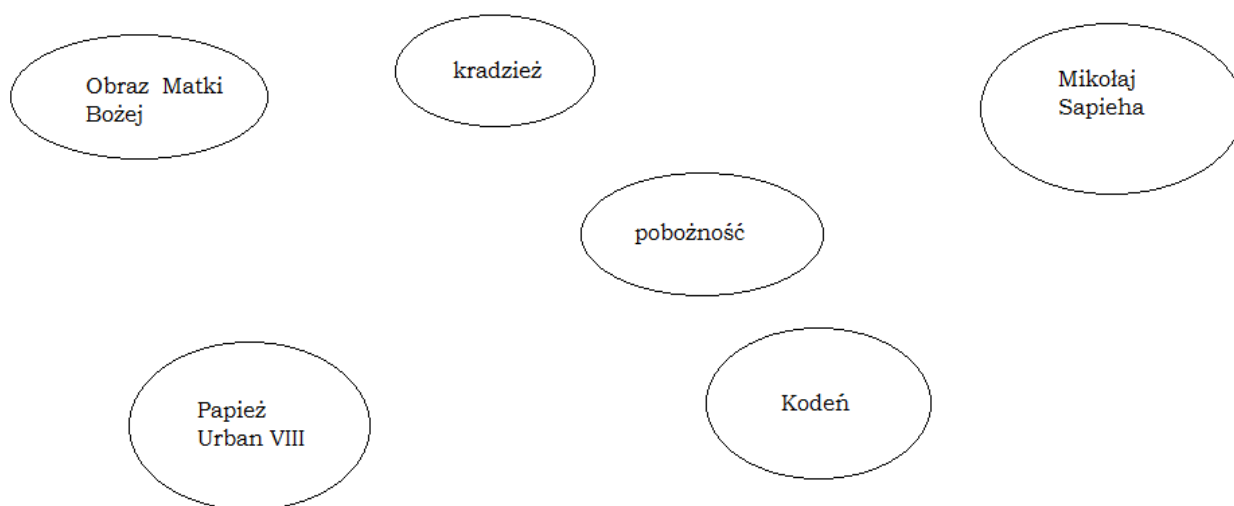
Dyskusja, mapa skojarzeń, prezentacja, metoda trybunału, mini-wykład, burza mózgów, ew. praca z tekstem; Pismo święte, zwiastun filmu „Błogosławiona wino”, materiały dla uczniów lub prezentacja nt. historii Mikołaja Sapiehy i obrazu Matki Bożej Kodeńskiej, wizerunek Matki Bożej Kodeńskiej; tablica, zeszyty uczniów.

PRZEBIEG LEKCJI

Modlitwa: fragment Litanii Loretańskiej lub „Pod Twoją obronę” (w miarę możliwości odmówiona wobec kopii obrazu Matki Bożej Kodeńskiej lub wyświetlonego Jej wizerunku. Wówczas po modlitwie warto krótko wyjaśnić uczniom, co to za obraz, podać jego genezę i miejsce w którym się znajduje).

Wstęp: Nauczyciel zapisuje na tablicy temat lekcji, uczniowie robią to w zeszytach. Następnie pyta, jak rozumieją zwrot „błogosławiona wino”? Mogą zilustrować wypowiedzi przykładami sytuacji odpowiadających terminowi. Po wypowiedziach uczniów odtwarza zwiastun filmu „Błogosławiona wino”¹, polecając wychwycić z niego jak najwięcej faktów – postaci, wydarzeń, nazw itp. Po obejrzeniu zwiastuna wybrany uczeń notuje na tablicy, a reszta w zeszytach, wymienione przez uczniów spostrzeżenia – każde w osobnym polu, np.:

Następnie uczniowie wspólnie próbują odszukać powiązania między tymi postaciami, wydarzeniami i miejscami – łączą je odpowiednio strzałkami, opisując hasłowo wzdłuż strzałki rodzaj powiązania i wyjaśnienie, na czym ono polegało (np. papież Urban - Mikołaj Sapieha - audiencja schorowanego wojewody; ekskomunika za wykradnięcie obrazu; wycofanie kary). Opisy mogą być uzupełnianie w toku lekcji bądź pod koniec zajęć.

¹ <http://blogoslawionawina.pl/trailer/> Jeśli uczniowie oglądali już film, zwiastun będzie pełnił rolę przypomnienia. W pozostałych wypadkach nauczyciel poprzedza prezentację zwiastuna krótkim wyjaśnieniem nt. filmu i możliwości obejrzenia go, zachęcając do tego.

Rozwinięcie: W dalszej części lekcji następuje proces – nauczyciel wybiera uczniów, którzy będą wcielać się w role Mikołaja Sapiehy, papieża Urbana VIII, papieskiego zakrystiana oraz sędziego. Pozostali uczniowie podzieleni na dwie grupy wcielają się w oskarżycieli i obrońców. Jeśli uczniowie jeszcze nie obejrzą filmu, nauczyciel wręcza im krótkie opisy wydarzenia, np. opis ze strony filmu lub wybrane fragmenty ze strony sanktuarium w Kodniu². W razie potrzeby katecheta wspomaga grupę obrońców. Na zakończenie sędzia podaje werdykt (jeśli uczniom trudno dojść do właściwych wniosków, nauczyciel podpowiada sędziemu, by odroczyć rozprawę do czasu, aż obie strony zbiorą więcej dowodów – obejrzą film i doczytają na interesujący temat).

Nauczyciel nawiązując do historii Mikołaja Sapiehy i tytułowej błogosławionej winy wyjaśnia, iż pojęcie jest znane od dawna – św. Augustyn mówił o „szczęśliwej winie” (felix culpa), a św. Tomasz z Akwinu mówiąc o skłonności człowieka do grzechu stwierdzał, iż „Nic nie sprzeciwia się temu, żeby natura ludzka po grzechu została przeznaczona do jeszcze wyższego celu. Bóg bowiem dopuszcza zło, aby wyprowadzić z niego jeszcze większe dobro. Stąd słowa św. Pawła: »Gdzie wzmógł się grzech, tam jeszcze obficie rozlała się łaska« (Rz 5, 20). A hymn wielkanocny, zwany Exsultet, głosi: »O szczęśliwa wino, skoro ją zgładził wielki Odkupiciel«” (KKK 412). O tym, jak ze zła Bóg wyprowadza dobro, czytamy również w **Liście do Rzymian 5,6.8-10. 15-19**:

Chrystus umarł za nas, jako za grzeszników, w oznaczonym czasie, gdyśmy jeszcze byli bezsilni. Bóg zaś okazuje nam swoją miłość [właśnie] przez to, że Chrystus umarł za nas, gdyśmy byli jeszcze grzesznikami. Tym bardziej więc będziemy przez Niego zachowani od karzącego gniewu, gdy teraz przez krew Jego zostaliśmy usprawiedliwieni. Jeżeli bowiem, będąc nieprzyjaciółmi, zostaliśmy pojednani z Bogiem przez śmierć Jego Syna, to tym bardziej, będąc już pojednani, dostąpimy zbawienia przez Jego życie (...) Ale nie tak samo ma się rzecz z przestępstwem jak z darem łaski. Jeżeli bowiem przestępstwo jednego spowodowało na wszystkich śmierć, to o ileż obficie spłynęła na nich wszystkich łaska i dar Boży, łaskawie udzielony przez jednego Człowieka, Jezusa Chrystusa. I nie tak samo ma się rzecz z tym darem jak i ze [skutkiem grzechu, spowodowanym przez] jednego grzeszącego. Gdy bowiem jeden tylko grzech przynosi wyrok potępiający, to łaska przynosi usprawiedliwienie ze wszystkich grzechów. Jeżeli bowiem przez przestępstwo jednego śmierć zakrótowała z powodu jego jednego, o ileż bardziej ci, którzy otrzymują obfitość łaski i daru sprawiedliwości, królować będą w życiu z powodu Jednego - Jezusa Chrystusa. A zatem, jak przestępstwo jednego spowodowało na wszystkich ludzi wyrok potępiający, tak czyn sprawiedliwy Jednego sprowadza na wszystkich ludzi usprawiedliwienie dające życie. Albowiem jak przez nieposłuszeństwo jednego człowieka wszyscy stali się grzesznikami, tak przez posłuszeństwo Jednego wszyscy staną się sprawiedliwymi.

Nauczyciel prosi uczniów o podanie sytuacji – z życia, z historii lub literatury, w których również zdarzyło się, iż zły czyn w konsekwencji doprowadził do dobrych skutków.

² <http://blogoslawionawina.pl>; <http://www.koden.com.pl/historia-sanktuarium/>

PODSUMOWANIE

Uczniowie podzieleni na grupy lub pary wspólnie opisują jedną z wymienionych sytuacji „błogosławionej winy”, wyszukując jak najwięcej możliwości zapobiegania sytuacji, w której człowiek – kierując się dobrymi intencjami – musiałby przekroczyć granicę prawa. Po odczytaniu propozycji uczniowie wspólnie zastanawiają się, jakie rady mógłby od nich otrzymać Mikołaj Sapieha, gdyby dowiedzieli się o jego planach wykradnięcia obrazu i chcieliby uchronić senatora przed tym czynem (nauczyciel przypomina, iż mogą to być zarówno środki zwyczajne, jak i nadprzyrodzone, np. modlitwa).

Modlitwa: spontaniczna z intencjami formułowanymi przez uczniów.

PRACA DOMOWA

„Wyobraź sobie, że jesteś Mikołajem Sapiehą. Napisz list do papieża, wyjaśniając motyw kradzieży obrazu Matki Bożej”.

Autor:

dr Aneta Rayzacher-Majewska